

МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ПОДОЛАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

За оцінками міжнародної організації праці (МОП) в світі на початок ХХІ ст. налічувалося 36—42 млн трудових мігрантів, а з членами сімей їх число досягало 80—97 млн осіб, а по деяких оцінках і 120 млн осіб [1].

На цей час у міграційному обміні трудовими ресурсами задіяні практично всі країни світу. Загальноприйнята класифікація країн на тих, що приймають, країни виїзду і транзиту. Україна традиційно є транзитною країною, а також є країною виїзду. Хоча традиційні ролі окремих країн у міжнародній міграції залежно від економічної ситуації можуть змінюватись.

Світова фінансово-економічна криза і зараз негативно впливає на економічний розвиток України. У 2008 році на початку кризи більшість експертів прогнозували зменшення кількості трудових мігрантів до Росії та збільшення мігрантів, які повертаються з країн Європи та Росії. Але дані Держкомстату свідчать про те, що у 2009 році інтенсивність внутрішньої та зовнішньої міграції в Україні зменшилась. Так внутрішня міграція скоротилась на 14 %. У той же час кількість прибулих до нашої країни зменшилась на 7,5 %, а кількість вибулих зменшилась на 10,3 %. Таку динаміку можна пояснити так: українські мігранти, які працюють за кордоном, намагаються якомога довше залишитись там, щоб перечекати кризу. Разом з тим, кількість вибулих скоротилась через те, що в інших країнах сектори економіки, в яких традиційно працюють українці також постраждали від фінансово-економічної кризи, що знизило попит на робочу силу [2].

Таким чином, за офіційними даними, кризові явища в економіці зменшили внутрішній рух трудових ресурсів та зовнішній міграційний баланс України.

Вивчення масштабів трудової міграції, міграційних потоків, вирішення проблем регулювання міграційними процесами актуалізує дослідження формування ефективної національної міграційної політики як однієї з форм впливу на економіку України.

Важливе місце у вивченні міграційних процесів належить статистичній інформації. Основними джерелами статистичних даних про міграцію населення є переписи населення і поточний облік.

Також велике значення має відомча статистика. Але дані офіційної статистики не враховують трудових мігрантів, які нелегально працюють за кордоном. Вивчати масштаби нелегальної міграції, особливості дії нелегальних мігрантів можливо на підставі соціологічних досліджень, які проводяться науковими, громадськими організаціями, державними установами. Результати таких опитувань не забезпечують отримання точних даних. Так, за результатами вибіркового обстеження Українського центру соціальних реформ кількість громадян, які виїздили за кордон з метою працевлаштування, склала 1,5 млн, з них 48,5 % до Російської Федерації.

У той же час, за даними Федеральної міграційної служби Росії на її території у 2008 році працювало 3,5 млн українських мігрантів. Основна чисельність мігрантів з України була задіяна на будівництві, у гірничодобувній промисловості та ін. [3].

На сьогоденнішній час також недостатньо інформації щодо неофіційної міграції українців до країн ЄС. У 2008—2009 роках країни ЄС вжили заходів щодо захисту національних ринків праці. Результатом цього стало зменшення квот для трудових мігрантів, введення додаткових санкцій на незаконне перебування на території та ін.

Співпраця України та ЄС щодо регулювання нелегальної міграції має позитивні приклади. Так, відповідно до угоди про малий прикордонний рух між Україною та Польщею і Словенією, які були підписані у 2009 році, почали вільно пересуватися мешканці населених пунктів, що проживають у 30-кілометровій прикордонній зоні. Також відповідно до договору про реадмісію, завдяки фінансуванню ЄС почали працювати реадмісійні центри в Києві, Чернігові, Луцьку [4].

Після активної дискусії науковців та практиків, відповідно до Постанови КМУ від 27.08. 2009 року створена Державна Міграційна Служба України. Основними цілями діяльності Служби є участь у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики у сфері міграції, громадянства, імміграції, виконання міжнародних угод про реадмісію та ін.

Таким чином, характерною ознакою впливу фінансово-економічної кризи на міграційні процеси стало зниження міграційної активності трудових ресурсів у всіх напрямках. Грошові перекази трудових мігрантів мають стимулювати економічне зростання, підвищувати внутрішній сукупний попит, позитивно впливати на безробіття. Державні установи України мають підвищувати позитивні наслідки трудової міграції шляхом підписання угод щодо легалізації тимчасової міграції.

Література

1. Documenting discrimination against migrant workers in the labour market. Ed. by Roger Zegers de Beijl. ILO, Geneva, 2000, P.1.
2. Як подолати вплив міжнародної фінансової кризи: пошуки адекватної економічної політики // Аналітична доповідь Інститут економічних досліджень та політичних консультацій — 2009 рік.
3. Драгунова Т. Кризове обличчя трудової міграції // Праця і зарплата. — № 19 (647). — 20 травня 2009 р.
4. <http://borvisti.com.ua/index.php/read>

УДК 65.5

І. В. Дзєбих

СТРАТЕГІЧНИЙ КОНТЕКСТ АНТИКРИЗОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Одним з найактуальніших завдань сучасного розвитку економіки України є створення умов ефективного і динамічного переходу до ринкових відносин. При цьому дуже важливою є реорганізація надмірної концентрації і монополізації виробництва, удосконалюванням організаційних і структурних відносин, перегляд застарілих командних економічних зв'язків і методів керування. У цих умовах особливої гостроти набуває необхідність розвитку підприємницької активності, діяльність підприємств і організацій, спрямованих на споживача, і кінцевий результат — прибуток. Практичне розв'язання проблем, пов'язаних з необхідністю забезпечення нормальної роботи підприємства, не тільки сьогодні, але й у перспективі, залежить від ступеня освоєння методології і методів стратегічного керування.

Поняття «*стратегія*» у галузі управління підприємством як соціально-економічною системою має на увазі довгостроковий комплексний план дій з керівництва відповідним колективом, спрямований на досягнення місії організації. Цей план переслідує чітко визначені цілі і будується на реальних можливостях організації, з огляду на умови, у яких вона функціонує. Стратегія підприємства є основою *стратегічного планування*, за допомогою якого на підприємстві зважується комплекс проблем, пов'язаних з цілеспрямованою переорієнтацією випуску продукції нової номенклатури й асортименту, впровадженням і використанням но-